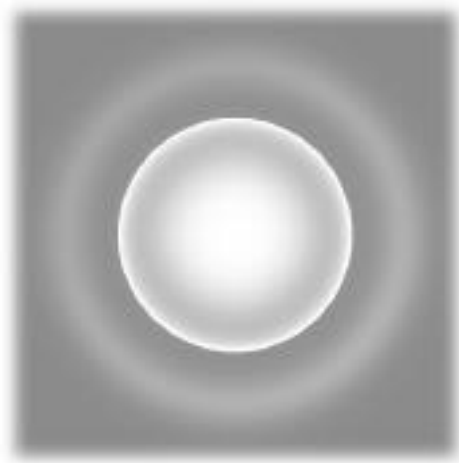

ตอนที่ ๑๓

ทางสายกลาง (๒)

ตอนที่แล้วได้อธิบายถึงการเข้าถึงธรรมของหลวงพ่อดอกน้ำ โดยอาศัยข้อมูลจากหนังสือเดินไปสู่ความสุข ทำให้เข้าใจว่าทางสายกลางคือ “การเข้ากลาง” เข้ากลางดวงที่เห็นเข้าไปเรื่อยๆ จนกระทั่งหลวงพ่อดอกน้ำเข้าถึงธรรมกายที่อยู่ในทางสายกลางนั้น

เพื่อให้ความกระจ่างในเรื่องทางสายกลางเด่นชัดขึ้นอีก ในตอนนี้จึงขอขยายความในเรื่องทางสายกลางอีกครั้ง

ในพระสูตรชื่อ **ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร** ซึ่งเป็นพระสูตรที่กล่าวถึงปฐมเทศนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่พระองค์ได้ตรัสกับพระปัญจวัคคีย์ให้ได้ทราบถึงสิ่งที่พระองค์ตรัสรู้ ใจความสำคัญในพระสูตรนี้กล่าวว่าให้ปฏิบัติในทางสายกลาง (มัชฌิมา ปฏิปทา) ไม่ควรปฏิบัติในทางดิ่งเกินไป (อัตร-กิลมณานุโยค) และในทางหย่อนเกินไป (กามสุขัลลิกานุโยค) ดังที่ท่านผู้

เคยศึกษามากคงจะพอเข้าใจ

ในพระสูตรนี้กล่าวถึงทางสายกลาง (มัชฌิมา ปฏิปทา) ว่าประกอบด้วยมรรคมืองค์ ๘ ดังจะยกคำแปลที่หลวงพ่อดาวกน้ำฯ ได้แปลไว้ในเทศนาของท่านเรื่อง ธรรมจักรกับวัตตนสูตร มาแสดงดังนี้

“อัยเมว อริโย อฏฺฐังคิโก มคฺโคฯ เสยฺยถิทฺทา หนทาง ๘ ประการ
ไปจากข้าศึก คือกิเลสได้ คือ

สมมาทิฏฐิ	ความเห็นชอบ
สมมาสงกปโป	ความดำริชอบ
สมมาวาจา	กล่าววาจาชอบ
สมมากมมโนโต	ทำกรงานชอบ
สมมาอาชีโว	เลี้ยงชีพชอบ
สมมาวายาโม	เพียรชอบ
สมมาสติ	ระลึกชอบ
สมมาสมาธิ	ตั้งใจชอบ

นี้ประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ

อโย โข สา ภิกฺขเว มชฺฌิมา ปฏิปทา ตถาคเตน อภิสมพุทฺธา จกฺขุ
กรณิ ญาณกรณิ อุปสมาย อภิญฺฌาย สมโพธาย นิพฺพานาย ส่วตตติฯ

อย่างนี้แหละภิกษุทั้งหลาย อย่างนี้แหละข้อปฏิบัติอันเป็นกลาง ที่
พระตถาคตเจ้าตรัสรู้ด้วยปัญญาอันยิ่ง กระทำความเห็นให้เป็นปกติ
กระทำความรู้ให้เป็นปกติ ย่อมเป็นไปเพื่อความออกไป สงบระงับ เพื่อ
ความรู้ยิ่ง รู้พร้อม ซึ่งพระนิพพาน”

ในคืนวันที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ พระองค์ประทับนั่งสมาธิ “ฝึกใจ” ของพระองค์ท่าน
เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ทางสายกลาง คือ มรรคมืองค์ ๘ คงไม่น่าจะหมายถึงความ
ประพฤติดีชั่วๆ ไปในชีวิตประจำวัน แต่น่าจะหมายถึงการ “ฝึกใจ” ที่ทำให้พระองค์ได้
ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เมื่อพิจารณาตามความรู้ที่มีปรากฏอยู่ในพระสูตรนี้

เพื่อหาหนทางการ “ฝึกใจ” ตามทางสายกลาง ก็ไม่พบวิธีการ “ฝึกใจ” เลย

ความมืดมนของการค้นหาการ “ฝึกใจ” ตามทางสายกลางมีมานานนับพันปี ไม่อาจจะมีใครให้ความหมาย ทำความเข้าใจในการ “ฝึกใจ” ตามทางสายกลางนี้ได้เลย จนเมื่อหลวงพ่อดัดปากน้ำท่านได้เข้าถึงธรรมกาย ทางสายกลางที่ดูมืดมัวเลือนลาง เหมือนจะเห็นแต่ก็ไม่เห็น ก็ได้ปรากฏหนทางการปฏิบัติ “ฝึกใจ” ตามทางสายกลางได้อย่างชัดเจน

หลวงพ่อดัดอธิบายไว้ในพระธรรมเทศนาเรื่อง **ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร** ถึงเรื่อง การปฏิบัติ “ฝึกใจ” ตามทางสายกลางว่า

“กลางนี้ลึกซึ่งนัก ไม่มีใครรู้ใครเข้าใจกันเลย ธรรมที่เรียกว่า ข้อปฏิบัติอันเป็นกลางนะ ในทางปฏิบัติ แปลว่า ถึงเฉพาะซึ่งกลาง อะไรถึงต้องเอาใจเข้าถึงซึ่งกลางสิ เอาใจเข้าไปถึงซึ่งกลาง

กลางอยู่ตรงไหน...มีมนุษย์นี้ มีแห่งเดียวเท่านั้น ศูนย์กลางกาย-มนุษย์”

จากพระธรรมเทศนาของท่าน ทำให้พอเข้าใจได้ว่า การเอาใจ “ถึงเฉพาะซึ่งกลาง” ที่ศูนย์กลางกาย คือ หลักการปฏิบัติ “ฝึกใจ” ตามทางสายกลาง

ถ้าเช่นนั้นในพระสูตรกล่าวว่า ทางสายกลาง คือ มรรคมีองค์ ๘ นั่นคืออะไรเล่า หลวงพ่อดัดอธิบายไว้ในพระธรรมเทศนาเรื่อง ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ว่า

“นี่ที่ไปถึงพระตถาคตเจ้าอย่างนี้ ไปถึงธรรมกายเช่นนี้ไม่ได้ไปทางอื่นเลย ไปทางปฐมมรรค ไปกลางดวงธรรมานุสสนาสติปัญญา (ดวงปฐมมรรค) ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ

ดวงศีล คืออะไร ดวงศีลนะคือ สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว อริยมรรค ๓ องค์นั้นเรียกว่า ดวงศีล

ดวงสมาธิ สัมมาวาจาโม สัมมาสติ สัมมาสมาธิ อริยมรรค อีก ๓ องค์

ดวงปัญญา สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปป

เป็นแปดองค์ในอริยมรรคนั้นทั้งสิ้น”

รายละเอียดของมรรคมืองค์ ๘ ที่หลวงพ่อกล่าวว่าอยู่ในนั้น คืออยู่ในดวงศีล สมาธิ ปัญญา เป็นอย่างไร คงต้องอาศัยการปฏิบัติให้เข้าถึงธรรมกายแล้วเข้าไปเรียนรู้ในสิ่งเหล่านี้ต่อไปอีก แต่ในการศึกษาภาคปริยัติก็มีกล่าวถึงมรรคมืองค์ ๘ ว่า ถ้าย่นย่อลงมาแล้วก็เหลือ ๓ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งหลักปริยัติและปฏิบัติตรงกัน

ส่วนการเอาใจ “ถึงเฉพาะซึ่งกลาง” นั้น จะมีวิธีการปฏิบัติอย่างไร หลวงพ่อก็ได้กล่าวว่าทำด้วยวิธีการทำให้ “หยุด” เพียงอย่างเดียว หลวงพ่อได้กล่าวไว้ในพระธรรมเทศนาเรื่อง อัมมจักกัปปวัตตนสูตร ว่า

“ไปหยุดอยู่ที่ศูนย์กลาง นั้นแหละได้ชื่อว่ามัชฌิมา พอหยุดก็หมดดี
หมดชั่ว ไม่ดีไม่ชั่วกัน หยุดทีเดียว

พอหยุดจัดเป็นบุญก็ได้

พอหยุดจัดเป็นบาปก็ได้

จัดเป็นดีก็ได้ ชั่วก็ได้ ต้องจัดเป็นกลาง

ตรงนั้นแหละกลางใจ หยุดก็เป็นกลางทีเดียว

นี่ที่พระองค์ให้นัยไว้กับองค์ลิลามว่า

“สมณะหยุด สมณะหยุด”

พระองค์ทรงเลี้ยวพระพักตร์มา

“สมณะหยุดแล้ว”

ท่านก็หยุด นี่ต้องเอาใจไปหยุดตรงนี้

หยุดตรงนั้นถูก “มัชฌิมา ปฏิปทา” ทีเดียว

พอหยุดแล้ว ก็ตั้งใจอันนั้นที่หยุดนั้น อย่าให้กลับมาไม่หยุดอีกนะ
ให้หยุดไปทำเดียนั้นแหละ

พอหยุดแล้วก็ถามลิลว่า หยุดลงไปแล้ว ยังตามอดีตกิเลสภานุโยคมี
ไหม ยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ตัวรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส
ยินดีไหมไม่มี นั่นกามสุขัลลิกานุโยคไม่มี

ลำบากยากไร้ประโยชน์ (อัตตกิลมถานุโยค) ไม่มี

หยุดตามปกติของเขา ไม่มีทางเขา ไม่มีแล้ว เมื่อไม่มีทางดังกล่าว
แล้ว นี่ตรงนี้แหละที่พระองค์รับสั่งว่า ตถาคตเนน อภิสมฺพุทฺธา พระ
ตถาคตเจ้ารู้แล้วด้วยปัญญา

ตรงนี้แห่งเดียวเท่านั้น (ตรงหยุดอยู่ที่ศูนย์กลางกาย) ตั้งต้นนี้แหละ
จนกระทั่งถึงพระอรหัตผล”

วิธีการฝึกใจอย่างไรให้ใจหยุด หลวงพ่อได้กล่าวสอนไว้ในพระธรรมเทศนาของ
ท่านในหลายๆ เรื่อง กับทั้งในปัจจุบันนี้พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อ
ธัมมชโย) ก็ได้อบรมสั่งสอนในทุกๆ วันอาทิตย์มาเป็นเวลาหลายสิบปีแล้ว และในการจัด
ปฏิบัติธรรมที่ทางวัดพระธรรมกายจัดขึ้น ก็มีการสอนวิธีการทำใจให้หยุด ซึ่งสามารถ
เข้าฝึกอบรมได้ไม่ยากนัก

สำหรับท่านที่สนใจศึกษาปฏิบัติแล้ว มีความสงสัย เพราะเคยได้ยินมาว่า วิธีการ
ปฏิบัติตามที่หลวงพ่อบอกน้ำสอนให้ทำใจ “หยุด” โดยการบริกรรมภาวนาว่า สัมมาอะระหัง
และนึกถึงดวงแก้วเป็นบริกรรมนิมิต เป็นวิธีที่ไม่อยู่ในหลักปฏิบัติสมถกรรมฐาน ๔๐ วิธี
ที่มาปรากฏเป็นตำราทางพุทธศาสนา ที่อธิบายเรื่องทางสายกลางมานี้จะถูก-ผิดอย่างไร ก็
อยากจะขอยกคำอธิบายที่หลวงพ่อบอกไว้ ในพระธรรมเทศนาเรื่องหลักการเจริญ
สมถวิปัสสนากรรมฐาน ว่า

“สมถะมีภูมิ ๔๐ (คือ) กลิน ๑๐ อสุภะ ๑๐ อนุสสติ ๑๐ พรหมวิหาร
๔ อาหาเรปฏิกูลสัญญา ๑ จตุธาตววัตถาน ๑ อรูปฌาน ๔ ทั้ง ๔๐ นี้
เป็นภูมิของสมถะ”

ในคัมภีร์ต่างๆ ก็ยืนยันว่าทั้ง ๔๐ นี้เป็นวิธีปฏิบัติสมถกรรมฐาน หรือเรียกว่าอยู่ใน
ภูมิของสมถะ ภูมิของสมถะคืออะไร หลวงพ่อบอกไว้ว่า

“ภูมิของสมถะที่เราจะพึงเรียนต่อไปนี้ เริ่มต้นต้องทำใจให้หยุด จึง
จะเข้าภูมิของสมถะได้ ถ้าทำใจให้หยุดไม่ได้ ก็เข้าภูมิสมถะไม่ได้
สมถะเขาแปลว่าสงบ แปลว่าระงับ แปลว่าหยุด แปลว่านิ่ง ต้องทำใจ
ให้หยุด”

นั่นหมายความว่า ภูมิของสมณะ คือ การทำใจให้ “หยุด” นั่นเอง
วิธีการปฏิบัติ ตามสมถกรรมฐาน ๔๐ วิธีคือ วิธีการทำใจให้ “หยุด”
และเมื่อใจหยุดได้ แล้วก็ต้องเอาใจ “ถึงเฉพาะซึ่งกลาง” ที่ศูนย์กลาง
กาย การสอนของ หลวงพ่อที่ให้บริกรรมภาวนาว่า ลัมมา อะระหัง
และนึกถึงดวงแก้วเป็น บริกรรมนิมิต ก็เป็นวิธีการแบบเก่าที่มีการ
สอนอยู่แล้วในสมถกรรมฐาน ๔๐ แต่ที่หลวงพ่อแนะนำให้ทำต่อไป คือ
ทำใจ “หยุด” อยู่ที่ศูนย์กลางกาย แล้วเข้ากลางกายไป และการ
“เข้ากลาง” ไปนี้เองที่ทำให้ท่าน พบ “ธรรมกาย” ซึ่งเป็นกายภายใน

หลวงพ่อกำลังถึงเรื่องการเข้ากลางไว้ในพระธรรมเทศนาเรื่อง
โพธิปักขิยธรรมกถา ว่า

“เข้ากลางไม่ถูก เป็นลูกพระตถาคตไม่ได้ ถ้า
เข้ากลางถูกเป็นลูกพระตถาคตได้ เหตุฉะนั้นวิธีเข้า
กลางจึงสำคัญนัก เมื่อเข้ากลางถูก ก็เป็นลูกพระ
ตถาคตทีเดียว”

“ทางสายกลาง” เริ่มต้นด้วยการทำใจให้หยุดอยู่ที่ศูนย์กลางกาย
และเข้ากลางกายไปนี้เองที่ทำให้หลวงพ่อดำรงน้ำได้ค้นพบ “ธรรมกาย”

หากไม่ใช่เพราะบุญบารมีที่หลวงพ่อดำรงน้ำสั่งสมมาอย่างดี
ประกอบกับการทุ่มเทชีวิตในการศึกษาปฏิบัติ ธรรมอย่างจริงจังของ
ท่านในปัจจุบันชาติแล้ว ความรู้เรื่อง การปฏิบัติ “ฝึกใจ” ตาม
“ทางสายกลาง” จะไม่บังเกิดขึ้น อย่างแน่นอน และหากไม่ใช่เพราะ
ความเมตตาที่หลวงพ่อสั่งสอนเผยแผ่ความรู้ที่ท่านพบมาตลอดชีวิต
ของท่านแล้ว ความรู้เรื่อง “ทางสายกลาง” นี้คงไม่มีตกทอดมาให้ได้
ศึกษากันจนถึงปัจจุบันนี้

พระคุณของหลวงพ่อดำรงน้ำนั้นจึงยิ่งใหญ่ไพศาล มากกว่า
การจะเอื้อนเอ่ยด้วยวจีใดพรรณนาพระคุณของท่านได้หมดสิ้น